

Sygn. akt VII U 2221/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jacek Chaciński

Protokolant starszy protokolant Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 02 czerwca 2015 roku w Lublinie

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury.

na skutek odwołania J. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 05 września 2013 roku numer (...)

oddala odwołanie

VII U 2221/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 września 2013 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił J. G. przyznania emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (decyzja – k. 71 akta emerytalne).

W odwołaniu od powyższej decyzji J. G. wnosił o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania skarżący podniósł, że był zatrudniony w warunkach szczególnych przez okres ponad 15 lat, zaś ZUS nie uznał mu tego okresu na podstawie przedłożonych dokumentów (k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując argumentację wyrażoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie - k. 3 – 3 v. a. s.).

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2014 roku, wydanym w sprawie VII U 2552/13, tutejszy sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił J. G. prawo do emerytury od dnia (...) roku (wyrok - k. 32 a.s.).

W wyniku apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Lublinie, wyrokiem z dnia 18 września 2014 roku, III AUa 577/14, uchylił powyższy wyrok i przekazał sprawę tutejszemu sądowi do ponownego rozpoznania (wyrok - k. 63 a.s.).

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy – stosownie do wytycznych Sądu Apelacyjnego - miał ustalić jakie stanowiska i w jakich konkretnie okresach zajmował ubezpieczony oraz jakie konkretnie czynności i w jakim rozmiarze wykonywał, mając na uwadze, że praca w szczególnych warunkach to praca wymieniona w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tym celu Sąd Okręgowy miał ponownie przesłuchać wnioskodawcę J. G., w tym także odnośnie treści dokumentacji pracowniczej. Sąd Okręgowy miał też rozważyć potrzebę ponownego przesłuchania świadków, jak też przeprowadzić inne dowody, jeśli uzna je za konieczne dla rozstrzygnięcia sprawy (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego III AUa 577/14 – k. 68 – 72 v. a.s.).

W toku ponownego rozpoznania sprawy strony podtrzymały pierwotnie zgłoszone żądania (protokół – k. 100 v. a.s. oraz 115 v. a.s.).

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. G. urodzony (...) w dniu 21 sierpnia 2013 roku złożył wniosek o emeryturę (k. 1-3 a.e.).

Na podstawie przedłożonych wraz z wnioskiem oraz zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych dokumentów organ rentowy ustalił na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Zakład nie uwzględnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach i zaskarżoną decyzją z dnia 5 września 2013 roku odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku (k. 71 a.e.).

Stosując się do wytycznych Sądu Apelacyjnego ustaleniu podlegała kwestia dotycząca wykonywanych przez skarżącego prac, a mianowicie jakie stanowiska i w jakich konkretnie okresach zajmował ubezpieczony oraz jakie konkretnie czynności i w jakim rozmiarze wykonywał.

W toku postępowania, w celu ustalenia czy w nieuwzględnionym przez organ rentowy okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy ciągnika i kierowcy samochodu ciężarowego, prace w warunkach szczególnych, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania wnioskodawcy (zeznania wnioskodawcy – k. 100 v. – 101 v. oraz 115 v. – 116 a.s.), świadków: Z. B. (zeznania świadka – k. 101 v. – 102 a.s) i A. S. (zeznania świadka – k. 102 -102 v. a.s.) oraz dowody nieosobowe w postaci akt osobowych skarżącego (dokumentacja znajdująca się w kopercie 14 a.s.) i dołączonych akt organu rentowego.

J. G. z dniem 31 lipca 1976 został zatrudniony w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) z siedziba w K. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku: „pracownik fizyczny- ładowacz” (umowa o pracę – k. 1 akt osobowych w kopercie – k. 14 a.s.).

Zgodnie z zakresem czynności z dnia 31 lipca 1976 roku, do obowiązków skarżącego należał m.in.: rozładunek towarów handlowych nadesłanych pojazdami samochodowymi, koleją i przez PKS, załadunki towarów handlowych na pojazdy samochodowe, pobieranie – konwojowanie towarów handlowych zgodnie z wystawioną fakturą (zakres czynności – k. 3 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.).

Ponadto w powyższym okresie do obowiązków skarżącego należało również prowadzenie ciągnika, za co od dnia 1 sierpnia 1977 roku został przyznany wnioskodawcy dodatek (zeznania wnioskodawcy – k. 100 v. a.s., pismo – k. 5 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.).

Następnie na podstawie umowy zlecenia z dnia 1 kwietnia 1978 roku wnioskodawcy zostały powierzone dodatkowe obowiązki polegające na załadunku i wyładunku towaru oraz konwojowanie towarów (umowa zlecenie – k. 6 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.).

J. G. ciągnikiem woził towar do sklepów. Przeważnie przewoził materiały takie jak: nawozy, środki ochrony roślin, siatki, narzędzia oraz drabiny. Wnioskodawca jeździł również na rampy kolejowe po odbiór towaru. Załadunek towaru

trwał około 2 godziny. W okresie kiedy skarżący pracował w omawianym zakładzie pracy na stanie zakładu był tylko jeden ciągnik. Kiedy ubezpieczony jechał z towarem do sklepów wówczas wcześniej układał towar na przyczepę. Również w sytuacji kiedy jeździł na rampy kolejowe załadowywał przyczepę towarem. Wnioskodawca przeważnie jeździł zestawem z dwoma przyczepami. Każda przyczepa miała 4,5 tony ładowności. Przy załadowywaniu przyczep skarżącemu pomagały dwie osoby. Wnioskodawca rozwożąc towar po sklepach sam go rozładowywał (zeznania wnioskodawcy – k. 100 v. a.s., zeznania świadka Z. B. – k. 101 v. – 102 a.s., zeznania świadka A. S. – k. 102 – 102 v. a.s.).

Ubezpieczonemu od dnia 1 października 1980 roku został przyznany dodatek spedycyjny oraz dodatek szkodliwy (pismo - k. 13 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.).

Skarżący w marcu 1981 roku uzyskał prawo jazdy na samochody ciężarowe. Od tego czasu J. G. w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) z siedziba w K. jeździł również pojazdem marki R., którym między innymi jeździł na (...) po towar (zeznania wnioskodawcy – k. 100 v. a.s. zeznania świadka Z. B. – k. 101 v. – 102 a.s.).

W omawianym zakładzie pracy wnioskodawca miał również na stanie pojazd marki Ż., którego był kierowcą oraz którym woził mniejszy ładunek – lżejsze rzeczy. Formalnie J. G. pojazd marki Ż. został powierzony w zakresie pełnej eksploatacji za dodatkowym wynagrodzeniem na podstawie pisma z dnia 1 marca 1983 roku. Skarżący zamiennie jeździł Ż. i R. w zależności od ilości towaru do przewiezienia (zeznania wnioskodawcy – k. 100 v. – 101 a.s., umowa zlecenia oraz pismo - k. 10 i 20 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.).

Wnioskodawca ponadto w okresie od 1 września 1987 roku do 1 marca 1988 roku miał dodatkowo powierzony do utrzymania, nadzoru i bieżącej konserwacji samochód osobowy marki W., którym jeździł na targi do P. (zeznania wnioskodawcy – k. 101 a.s., pismo - k. 27 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.).

W aktach osobowych wnioskodawcy w kolejnych pismach wskazywano różne stanowiska na których miał być zatrudniony J. G. jako:

- w umowie zlecenia z 15 stycznia 1979 roku - kierowca samochodu marki Ż. (k. 10 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.);
- w pismach z dni: 15 sierpnia 1979 roku, 6 sierpnia 1988 roku, 21 września 1982 roku, 9 kwietnia 1985 roku oraz następnych jako – kierowca (k. 11,12, 22 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.);
- w pismach z dni 23 października 1980 roku, 19 czerwca 1981 roku, 10 sierpnia 1981 roku, 26 listopada 1981 roku, 1 sierpnia 1982 roku – kierowca żuka (k. 13, 14, 15, 16, 19 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.);
- w pismach z dni 9 września 1982 roku, 26 września 1983 roku – kierowca – ładowacz – spedytor (k. 18, 21 a.o. w kopercie – k. 14 a.s.);

Pod koniec swojego zatrudnienia w przedmiotowym zakładzie pracy, skarżący od 1 października 1993 roku w został zatrudniony na stanowisku kierowca – magazynier – sprzedawca, a od 1 stycznia 1994 roku na stanowisku magazynier – sprzedawca na którym pracował do momentu rozwiązania umowy o pracę. W powyższym okresie J. G. jeździł Ż., którym woził towar do sklepów. Ponadto w w/w okresie wnioskodawca również pracował jako sprzedawca w sklepie (omowa o pracę – k. 47 i 48 a.o. w kopercie – k. 14 a.s., zeznania wnioskodawcy – k. 101 a.s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów z dokumentów, a także zeznań świadków i samego wnioskodawcy.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że sąd posłużył się zeznaniami tych samych świadków, złożonymi w poprzednim postępowaniu i uzupełnionymi następnie przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Ustalając charakter pracy wnioskodawcy w omawianym zakładzie pracy Sąd przede wszystkim kierował się zapisami zawartymi w aktach osobowych skarżącego. Powołane dokumenty są wiarygodne jako sporządzone w przepisanej formie, przez odpowiednio umocowane osoby oraz w okresie, kiedy miały miejsce stwierdzone nimi okoliczności.

Odnosząc się do dowodów osobowych należy w pierwszej kolejności wskazać, iż Sąd dał wiarę zeznaniom świadków oraz samego wnioskodawcy w zakresie w jakim odnoszą się do faktu, iż wnioskodawca rzeczywiście zatrudniony był w omawianym zakładzie pracy jako kierowca. Stwierdzić jednak należy, iż powyższe stanowisko w swoim zakresie obejmowało szereg innych czynności, które wnioskodawca obowiązany był również wykonywać, poza prowadzeniem ciągnika oraz pojazdu ciężarowego.

Z zebranego materiału dowodowego jasno wynika, iż J. G. będąc zatrudnionym w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) z siedzibą w K. poza prowadzeniem ciągnika oraz R. zamiennie prowadził również pojazd marki Ż., a w pewnym okresie zatrudnienia również samochód osobowy W.. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika również, iż wnioskodawca obowiązany był dbać o stan techniczny w/w pojazdów w zakresie pełnej eksploatacji.

Ponadto skarżący w trakcie swojego zatrudnienia zajmował się załadunkiem i wyładunkiem towarów które przewoził następnie do sklepów. Wnioskodawca otrzymywał dodatek za konwojowanie, spedycję oraz za rozładowywanie towarów. W trakcie załadunku J. G. miał do pomocy dwóch pracowników, zaś sama ta jedna czynność zajmowała około 2 godzin pracy. Rozładunku wnioskodawca dokonywał sam, gdyż jak wskazał: „po sklepach były same panie i ja zdejmowałem towar i zanosilem go na magazyn”.

Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy oraz świadków odnośnie czasookresu w którym skarżący jeździł pojazdami marki Ż. i W. oraz częstotliwości w jakich nimi jeździł. Z dokumentów zawartych w aktach osobowych J. G. wynika, że wnioskodawca na początku swojego zatrudnienia jest określany jako kierowca Ż., zaś w dniu 1 marca 1983 roku wnioskodawcy formalnie został powierzony przedmiotowy pojazd w zakresie pełnej eksploatacji za dodatkowym wynagrodzeniem. Ponadto skarżący miał dodatkowo powierzony do utrzymania, nadzoru i bieżącej konserwacji samochód osobowy marki W.. Wobec powyższego twierdzenia wnioskodawcy oraz świadków wskazujące na znikome używanie tych pojazdów przez J. G. uznać należy za nieprawdziwe.

W tym stanie rzeczy nie można było uznać, iż Jak G. wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy ciągnika i kierowcy samochodu ciężarowego, prace w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, póź. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według przepisu § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury J. G. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że skarżący w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane (...)lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25-letnim stażem pracy oraz że, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Do okoliczności spornych w niniejszej sprawie należało ustalenie, czy wnioskodawca posiada co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Powołując się na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, ubezpieczony zgodnie z ogólną zasadą rządzącą postępowanie dowodowym (art. 232 k.p.c.) winien udowodnić, że do dnia 1 stycznia 1999 roku wykonywał przez co najmniej 15 lat taką pracę - wymienioną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a konkretnie, że wykonywał pracę wskazaną w wykazie A, dziale VIII poz. 3: „prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gaśnicowych” oraz wykazie A, dział VIII, poz. 2 „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”, a więc że faktycznie wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach na stanowisku uprawniającym do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku. Obowiązкови temu ubezpieczony, w ocenie Sądu, nie sprostął.

Wskazać w tym miejscu należy, że prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest uzasadnione szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 roku, I UK 393/10, Lex nr 950426).

Praca w warunkach szczególnych musi być rzeczywiście wykonywana w tych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika bezsprzecznie, że wnioskodawca będąc zatrudnionym w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) z siedzibą w K. poza prowadzeniem ciągnika oraz samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony wykonywał również szereg innych czynności (załadunek i rozładunek towarów, konwojowanie, spedycja, kierowanie samochodem marki Ż. (...)), co powoduje, iż nie można przyjąć, by stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze ustalone w sprawie okoliczności oraz w świetle powołanych przepisów, należy stwierdzić, że J. G. nie legitymuje się stażem 15 lat pracy w szczególnych warunkach, albowiem praca ta nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia w zw. z art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej).

Tym samym wnioskodawca nie spełnił kumulatywnych przesłanek nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia, w związku z czym nie było podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze wskazane okoliczności, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w wyroku.